

PROGRAM PËR BASHKËPUNIM KULTUROR NDËRMJET MINISTRISË SË KULTURËS SË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT DHE MINISTRISË SË KULTURËS SË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË PËR PERIUDHËN 2021 – 2026

Ministria e Kulturës së Republikës së Shqipërisë dhe Ministria e Kulturës së Republikës së Maqedonisë së Veriut (më poshtë referuar si "Palët") me dëshirën për të forcuar dhe nxitur bashkëpunimin në fushën e kulturës dhe me bindjen se ky bashkëpunim do të kontribuojë në forcimin e miqësisë dhe mirëkuptimin e ndërsjellë midis dy vendeve, në përputhje me Marrëveshjen e bashkëpunimit në fushën e kulturës midis Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë, nënshkruar në Tiranë më 16 Nëntor 2005,

kanë rënë dakord si vijon:

Neni 1 Subjekti i Programit

Palët do të përpilen të kriojnë kushte të përshtatshme për bashkëpunim aktiv në të gjitha segmentet e fushës së kulturës, artit, mbrojtjes dhe promovimit të trashëgimisë kulturore.

Neni 2 Bashkëpunimi në fushën e muzikës dhe arteve performuese

Palët do të inkurajojnë bashkëpunimin në fushën e muzikës dhe arteve performuese përmes shkëmbimit të solistëve/performuesve, dirigjentëve, ansambleve dhe grupimeve të tjera muzikore përmes bashkëpunimit të drejtpërdrejtë midis institucioneve në këtë fushë dhe aktiviteteve muzikore, si dhe festivaleve në të dy vendet.

Palët do të shkëmbejnë informacione, botime profesionale, literaturë muzikore, regjistime përmes institucioneve kompetente dhe me vëmendje të veçantë do të mbështesin performancën e veprave origjinale nga autorët e të dy vendeve.

Palët do të bashkëpunojnë në fushën e shkëmbimit të përvojave dhe trajnimit të artistëve producentë nga të dy vendet.

Palët do të inkurajojnë bashkëpunimin midis institucioneve kompetente për aktivitetet muzikore dhe skenike të të dy vendeve.

Palët do të nxisin bashkëpunimin midis ansambleve folklorike të të dy vendeve dhe do të zbatojnë projekte dhe iniciativa të përbashkëta me qëllim promovimin e folklorit dhe zakoneve të të dy vendeve.

Neni 3

Bashkëpunimi në fushën e teatrit

Palët do të ndihmojnë në mënyrë reciproke në vendosjen e kontaktave të drejtpërdrejta midis teatrove të dramës, kukullave dhe teatrove alternative të të dy vendeve, si dhe midis institucioneve dhe shoqatave të tjera në fushën e teatrit me qëllim pjesëmarrjen e të ftuarve dhe shfaqjen e grupeve teatrore dhe artistëve në të dy vendet.

Palët do të inkurajojnë pjesëmarrjen në shfaqje teatrale dhe festivalë në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe në Republikën e Shqipërisë.

Palët do të mbështesin shfaqjet e veprave origjinale të autorëve nga të dy vendet.

Neni 4

Bashkëpunimi në fushën e artit dhe aktivitetave të galerisë

Palët do të përpilen të promovojnë bashkëpunimin në fushën e artit dhe aktivitetave të galerisë, përmes shkëmbimit të ekspozitave të realizuara dhe pjesëmarrjes së grupeve artistike të dy vendeve.

Neni 5

Bashkëpunimi në fushën e filmit dhe kinematografisë

Palët do të mbështesin bashkëpunimin në fushën e filmit dhe veprimtarive audiovizuale, duke përfshirë pjesëmarrjen në festivalë ndërkombëtare të filmit të realizuara në të dy vendet. Palët gjithashtu, përmes institucioneve kompetente, do të inkurajojnë shkëmbimin e materialeve promovuese dhe botimeve të tjera në këtë fushë.

Palët do të intensifikojnë bashkëpunimin në fushën e kinematografisë përmes bashkëprodhimeve dhe projekteve të tjera të përbashkëta, në përputhje me të drejtën ndërkombëtare në këtë fushë.

Palët do të përpilen në krijimin e sistemeve të distribucionit të filmave midis dy vendeve, si dhe në shkëmbimin dhe realizimin e retrospektivës së filmave më të mirë të të dy vendeve.

Neni 6

Bashkëpunimi në fushën e letërsisë dhe botimeve

Palët do të bashkëpunojnë në fushën e veprimtarive letrare dhe botuese përmes pjesëmarrjes në panairet e librit, festivalë letrare dhe ngjarje të tjera në të dy vendet, si dhe pjesëmarrjen e ekspertëve në seminare, konferenca dhe simpoziume të organizuara nga Palët.

Palët do të inkurajojnë bashkëpunimin në këtë fushë përmes vizitave studimore të autorëve dhe përkthyesve letrarë dhe do të nxisin përkthimet e autorëve nga të dy vendet

brenda programeve të institucioneve kompetente të të dy vendeve dhe rrjeteve ndërkontaktore në të cilat ato janë anëtarë.

Palët do të marrin pjesë në krijimin dhe përdorimin e platformave elektronike dhe rrjeteve për prezantimin e autorëve nga të dy vendet.

Neni 7

Bashkëpunimi në fushën e mbrojtjes dhe promovimit të trashëgimisë kulturore

Në fushën e trashëgimisë kulturore, Palët do të nxisin vendosjen e bashkëpunimit midis institucioneve në këtë fushë, instituteve/qendrave për mbrojtjen dhe ruajtjen e trashëgimisë kulturore të paluajtshme, muzeve, galerive dhe enteve të tjera në Republikën e Shqipërisë dhe në Republikën e Maqedonisë së Veriut përmes ekspozitave dhe përbajtjes së programeve të tjera, shkëmbimit të informacionit, botimeve, shkëmbimeve të ekspertëve nga fusha e arkeologjisë, muzeografisë, restaurimit dhe digitalizimit të trashëgimisë kulturore, përvojave të fituara dhe trajnimeve.

Palët do të informojnë njëra-tjetrën për konferencat, seminaret dhe simpoziumet, lidhur me mbrojtjen, konservimin, restaurimin dhe promovimin e trashëgimisë kulturore në pronësi të të dy vendeve, si dhe aktivitetet e institucioneve të tjera kompetente.

Palët do të inkurajojnë shkëmbimin e përvojave për kultivimin dhe promovimin e trashëgimisë së tyre kulturore jomateriale.

Palët do të nxisin shkëmbimin e përvojave në fushën e menaxhimit të muzeve dhe bibliotekave kombaktore, lokale dhe vendeve arkeologjike duke organizuar vizita dhe seminare në trajnimin e stafit dhe zhvillimin profesional.

Palët do të bashkëpunojnë në shkëmbimin e përvojave, metodologjisë dhe praktikës në terren në përputhje me standarde ndërkontaktore në fushën e arkeologjisë duke organizuar takime bilaterale, vizita studimore dhe seminare të stafit në institucionë të specializuara në Republikën e Shqipërisë dhe në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

Palët do të shkëmbejnë praktikat e tyre në mbrojtjen dhe administrimin e mallrave të parashikuara në Listën e Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s, përmes organizimit të punëtorive të ndërsjella dhe vizitave studimore të ekspertëve në të dy vendet.

Palët do të nxisin bashkëpunimin midis dy vendeve duke mundësuar dhe promovuar disponueshmërinë dhe shkëmbimin e materialit arkivor, shkëmbimin në kontekstin e zbatimit të standardeve arkivore, shkëmbimin e përvojave në ruajtjen, restaurimin dhe digitalizimin e materialit arkivor, si dhe bashkëpunimin në realizimin e projekteve me interes të përbashkët (koleksione dhe eksposita të përbashkëta të materialeve arkivore), të gjitha në përputhje me legjislacionin vendas.

Palët do të mbështesin vizitat studimore dhe projektet kërkimore që do të realizohen përmes shkëmbimit reciprok të arkivistëve për një periudhë që do të përcaktohet më tej.

Neni 8

Bashkëpunimi në mbrojtjen dhe promovimin e trashëgimisë natyrore dhe kulturore në rajonin e Ohrit

Palët do të forcojnë bashkëpunimin e tyre me aktivitete në mbrojtjen dhe promovimin e trashëgimisë natyrore dhe kulturore të rajonit të Ohrit përmes:

- a. Takimeve ndërkuftare dhe vizitave;
- b. Bashkëpunimit konkret midis institucioneve qendrore dhe vendore përgjegjëse për mbrojtjen dhe menaxhimin e vlerave të trashëgimisë kulturore në rajon;
- c. Organizimit dhe pjesëmarrjes në workshop-e/seminare për ngritjen e kapaciteteve profesionale të ekspertëve nga institucionet përgjegjëse për menaxhimin e rajonit ndërkuftar të Ligenit të Ohrit;
- d. Aktivitetetë përbashkëta për promovimin e vlerave të trashëgimisë kulturore në rajonin ndërkuftar të ligenit të Ohrit.

Neni 9

Bashkëpunimi në fushën e parandalimit të trafikimit të paligjshëm të pasurive kulturore

Sipas kompetencave të tyre, dhe në përputhje me konventat ndërkombëtare, Palët do të forcojnë bashkëpunimin e tyre në fushën e mbrojtjes kundër importit dhe eksportit të paligjshëm të pasurive kulturore nga vendi i tyre në vendet e treta, dhe do të bashkëpunojnë në kthimin e trashëgimisë kulturore të eksportuar nga territori i tyre në territorin e Palës tjetër.

Palët në të njëjtën kohë, do të sigurojnë ndihmë të përbashkët profesionale dhe teknike në rast të kërcënimit të trashëgimisë kulturore nga fatkeqësi natyrore ose fatkeqësi të tjera, në përputhje me legjisacionin kombëtar dhe mundësive financiare të Palëve.

Neni 10

Bashkëpunimi në fushën e Industrive krijuuese dhe kulturore

Palët do të inkurajojnë zhvillimin e industrive krijuuese dhe kulturore, nëpërmjet:

- a. Ndërtimit të kapaciteteve për prodhim dhe promovim të shërbimeve dhe produkteve të industrive krijuuese dhe kulturore;
- b. Zhvillimit të të gjitha llojeve të industrive krijuuese dhe kulturore (video lojëra, dizajn, modë, arkitekturë, punimeve artizanale, botime, etj.)
- c. Realizimit të vizitave dhe konferencave të përbashkëta me pjesëmarrjen e artistëve, autorëve të dy vendeve përkatëse, si dhe shkëmbimin e ekspertëve në fusha të ndryshme të disiplinave bashkëkohore;

- d. Realizimit të projekteve të përbashkëta me pjesëmarrjen e ekspertëve në fushën e politikave kulturore.

Neni 11 Bashkëpunimi në fushën e Digjitalizimit

Palët do të bashkëpunojnë në fushën e digjitalizimit të trashëgimisë kulturore dhe autovizuale, nëpërmjet:

- a. Shkëmbimit të përvojave për standaret dhe proceset e digjitalizimit të trashëgimisë kulturore dhe audiovizuale, si dhe krijimit të katalogeve të trashëgimisë kulturore;
- b. Krijimit të bazave të të dhënave digitale dhe shërbimeve në dispozicion të qytetarëve dhe publikut të gjerë shkencor dhe profesional, gjithashtu të disponueshëm për institucionet kulturore.
- c. Realizimit të projekteve reciproke për përhapjen e formave digitale të prezantimit të trashëgimisë kulturore.

Neni 12 Bashkëpunimi në kuadër të anëtarësimit në organizatat ndërkombëtare dhe rajonale

Në kuadër të anëtarësimit të Palëve në organizata ndërkombëtare dhe iniciativa rajonale, Palët do të mbështesin njëra-tjetren dhe do të kontribuojnë në promovimin e dukshëm të kulturës në bashkëpunimin ndërkombëtar si një instrument i kohezionit social dhe zhvillimit ekonomik dhe si një promovues i diversitetit kulturor dhe dialogut ndërkulturor. Palët do të lobjnjë për zhvillimin bashkëkohor kulturor përmes instrumenteve të organizatave ndërkombëtare.

Palët do të konsiderojnë mundësitë për organizim të aktivitete artistike dhe veprimtarive kulturore që përfshijnë grup të moshave të reja me qëllim, promovimin dhe rritjen e ndërgjegjësimit të rëndësisë së larmisë kulturore në zhvillimin e qëndrueshëm.

Neni 13 Realizimi i projekteve të përbashkëta

Palët do të realizojnë projekte të përbashkëta në fushën e artit, kulturës dhe trashëgimisë kulturore që janë me interesin e tyre në përputhje me legjislacionin vendas dhe mundësitë financiare të të dy Palëve.

Neni 14 Mbi ndryshimin e Marrëveshjes

Secila palë mund të propozojë ndryshime në këtë program, të cilat do të janë pjesë integrale e tij dhe do të hyjnë në fuqi në përputhje me nenin 16.

Palët mund të bien dakord për aktivitete të tjera me interes të përbashkët përmes kanaleve diplomatike.

Neni 15
Zgjidhja e mosmarrëveshjeve

Çdo mosmarrëveshje që vjen si rrjedhojë e interpretimit ose zbatimit të kësaj marrëveshje do të zgjidhet në mënyrë miqësore përmes konsultimeve ose negociatave ndërmjet Palëve

Neni 16
Hyrja në fuqi

Ky Program do të hyjë në fuqi datën e nënshkrimit nga të dy Palët dhe do të mbetet e vlefshme për pesë (5) vjet dhe do të rinovohet automatikisht për periudha të ngashme, derisa të nënshkruhet një Programi i ri, përveç rasteve kur njëra Palë njofton Palën tjetër me shkrim përmes kanaleve diplomatike për qëllimin e saj për ta përfunduar atë. Përfundimi i vlefshmërisë së këtij Programi do të bëhet pas gjashtë (6) muajsh nga dita kur palës tjetër i dorëzohet njoftimi me shkrim për përfundimin e Programit.

Nënshkruar në 12.7.2021 më 12.7.2021 hë dy kopje origjinale, në gjuhën shqipe, maqedonase dhe angleze, të gjitha njësoj autentike. Në rast mospërputhjesh në interpretim, versioni në gjuhën Angleze ka përparësi.

Ministria e Kulturës së Republikës
së Shqipërisë

Ministria e Kulturës së Republikës
së Maqedonisë së Veriut

PROGRAMME FOR CULTURAL COOPERATION BETWEEN THE MINISTRY OF CULTURE OF THE REPUBLIC OF ALBANIA AND THE MINISTRY OF CULTURE OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA FOR THE PERIOD 2021-2026

The Ministry of Culture of the Republic of Albania and the Ministry of Culture of the Republic of North Macedonia (hereinafter referred to as the "the Parties"), with the desire to strengthen and promote the cooperation in the field of culture and with the conviction that this cooperation shall contribute to deeper friendship and mutual understanding between the two countries, in accordance with the Agreement on Cooperation in the field of Culture between the Council of Ministers of the Republic of Albania and the Government of the Republic of Macedonia and the, signed in Tirana on 16 November 2005,

have agreed as follows:

Article 1 Subject of the Programme

The Parties shall strive to create favorable conditions for active cooperation in all segments in the field of culture, art and protection and promotion of the cultural heritage.

Article 2 Cooperation in the field of music and performing arts

The Parties shall encourage cooperation in the field of music and performing arts through exchange of soloists/performers, conductors, ensembles and other music formations within the direct cooperation between the institutions in this field and the music manifestations and festivals in both countries.

The Parties shall exchange information, professional publications, music literature, records via competent institutions and, by paying special attention, they shall support performances of original works by authors from both countries.

The Parties shall cooperate in the field of exchange of experiences and training of reproductive artists from both countries.

The Parties shall encourage cooperation between related institutions in the music and stage activities of the two countries.

The Parties shall stimulate the cooperation between the folklore ensembles of the two countries and shall implement joint projects and initiatives in order to promote the folklore and customs of both countries.

Article 3 Cooperation in the field of theatre

The Parties shall mutually assist the establishing of direct contacts between the drama, puppet and alternative theatres of both countries, as well as between other institutions and associations in the field of theatre for the purpose of guest appearances and performances of theatre groups and individuals in both countries.

The Parties shall encourage participation in theatrical manifestations and festivals in both the Republic of North Macedonia and the Republic of Albania.

The Parties shall support performances of original works by authors from both countries.

Article 4

Cooperation in the field of art and gallery activities

The Parties shall strive to promote the cooperation in the field of art and gallery activities, through exchange of exhibitions and participation of art colonies realized in both countries.

Article 5

Cooperation in the field of film and cinematography

The Parties shall support cooperation in the field of film and audio-visual activities, including participation in international film festivals held in both countries. The Parties will also, through competent institutions, encourage the exchange of promotional materials and other publications in this field.

The Parties shall intensify the cooperation in the field of cinematography via co-productions and other types of mutual projects, in accordance with the relevant international legislation in this field.

The Parties shall strive to establish film distribution systems between the two countries, exchange films and realize retrospectives of the best films of both countries.

Article 6

Cooperation in the field of literature and publishing

The Parties shall strive to cooperate in the field of literary and publishing activities, especially through participation in book fairs, literary festivals and other events in both countries as well as participation of experts in seminars, conferences and symposia organized by the Parties.

The Parties shall encourage cooperation in this field through study visits of authors and literary translators and shall stimulate translations of authors from both countries within the programmes of the competent institutions of both countries and the international networks of which they are members.

The Parties shall participate in the creation and usage of electronic platforms and networks for presentation of authors from both countries.

Article 7

Cooperation in the field of protection and promotion of cultural heritage

In the field of cultural heritage, the Parties shall insist on establishing cooperation between institutions in this field – institutes/centres for protection and conservation of immovable cultural heritage, museums, libraries, galleries and other entities in the Republic of Albania and in the Republic of North Macedonia through exhibitions and other programme contents, exchange of information, publications, exchange of experts from the field of archaeology, museography, restoration and digitalization of the cultural heritage, experiences gained and trainings.

The Parties will inform each other about conferences, seminars and symposia related to the protection, conservation, restoration and promotion of cultural heritage owned by both countries, as well as about the activities of other relevant institutions.

The Parties shall encourage exchange of experiences for nurturing and promoting their own intangible cultural heritage.

The Parties shall stimulate the exchange of experiences in the field of management of national, local museums and libraries and archaeological sites by organizing visits and seminars related to staff training and professional development.

The Parties shall cooperate in the exchange of experiences, methodology and field practice in accordance with international standards in the field of archaeology by organizing bilateral meetings, study visits and staff seminars in specialized institutions in the Republic of Albania and the Republic of North Macedonia.

The Parties shall exchange their practices in the protection and management of the goods written on the UNESCO World Heritage List, through organization of mutual workshops and study visits of experts in both countries.

The Parties will promote cooperation between the two countries by enabling and promoting the availability and exchange of the archival material, exchange in the context of the application of the archival standards, exchange of experiences from conservation, restoration and digitalization of archival material, as well as cooperation in the realization of projects of common interest (joint collections of archival materials, joint exhibitions of archival material), all in accordance with the domestic legislation.

The Parties will support study visits and research projects that will be realized through mutual exchange of archivists for a period that will be further determined.

Article 8

Cooperation in protection and promotion of natural and cultural heritage in the Ohrid region

The Parties shall strengthen their cooperation within the activities for protection and promotion of the natural and cultural heritage of Ohrid region through:

- a. Cross-border meetings and visits;
- b. Concrete cooperation between central and local institutions responsible for the protection and management of the cultural heritage in the region;
- c. Organization and participation in workshops/seminars for professional capacity building of experts from the institutions responsible for the management and protection of the cross-border region of Lake Ohrid;
- d. Mutual activities for promotion of the cultural heritage values in the cross-border region of Lake Ohrid.

Article 9

Cooperation in the field of preventing illegal trafficking of cultural property

Within their competences, and in accordance with the international conventions, the Parties shall strengthen their cooperation in the field of protection against illegal import and export of cultural goods from their own country to third countries, and will cooperate in the return of cultural heritage exported from their territory on the territory of the other Party.

At the same time, the Parties shall provide joint professional and technical assistance in case of threat to the cultural heritage in case of natural or other disasters, in accordance with the domestic legislation and the financial possibilities of the Parties.

Article 10

Cooperation in the field of creative and cultural industries

The Parties shall encourage the development of creative and cultural industries, through:

- a. Capacity building for the production and promotion of products of the creative and cultural industries;
- b. Development of all forms of creative and cultural industries (video games, design, fashion, architecture, old crafts, publishing, etc.)
- c. Realization of joint visits and conferences with participation of artists, authors from both countries, as well as exchange of experts in various fields of contemporary disciplines;
- d. Realization of mutual projects with participation of experts in the field of cultural policies.

Article 11 Cooperation in the field of digitalization

The Parties shall cooperate in the field of digitalization of cultural and audiovisual heritage through:

- a. Exchange of experience for standards and processes of digitalization of cultural and audiovisual heritage as well as creating of catalogues for cultural heritage;
- b. Creating digital databases and services available to citizens and wider scientific and professional public, as well as available for to cultural institutions;
- c. Realization of mutual projects for popularization of digital forms of presentation of the cultural heritage.

Article 12 Cooperation in the framework of membership of international and regional organizations

Within the membership of both Parties in international organizations and regional initiatives, the Parties shall support each other and contribution to evident positioning of culture in international cooperation as an instrument of social cohesion and economic development and as a promoter of cultural diversity and intercultural dialogue. The parties will lobby for contemporary cultural development through the instruments of the international organizations.

The Parties shall consider the possibilities for organization of mutual activities that include young age groups in order to promote and raise awareness of the importance of cultural diversity in sustainable development.

Article 13 Realization of mutual projects

The Parties will realize mutual projects in the field of art, culture and cultural heritage which are of their interest in accordance with the domestic legislation and the financial possibilities of both Parties.

Article 14 On amending the Programme

Each Party may propose amendments to this Programme which shall be an integral part of it and shall enter into force in accordance with Article 16.

The Parties may agree on other activities of common interest through diplomatic channels.

Article 15
Dispute resolution

Any dispute arising from the interpretation or application of this Programme shall be settled amicably through consultations or negotiations between the Parties.

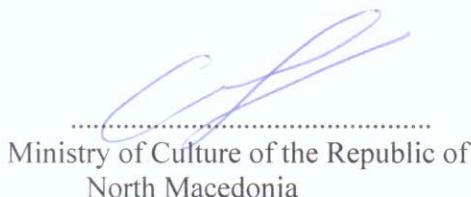
Article 16
Entry into force

This Programme shall enter into force on the date of its signing and shall remain valid for five (5) years and shall be automatically renewed for the same period until new Programme is signed, unless one Party notifies the other Party in writing via diplomatic channels, of its intention to terminate the validity of the Programme. The termination of the validity of this Programme shall be after six (6) months from the day when the other party is handed the written notification for termination of the Programme.

Signed in *Dhjetë*.....on *18.7.2011* in two original copies, in Albanian, Macedonian and English language, all equally authentic. In case of any inconsistency in interpretation, the English version shall prevail.

Ministry of Culture of the Republic of
Albania

Ministry of Culture of the Republic of
North Macedonia

**ПРОГРАМА ЗА СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА МЕЃУ
МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА НА РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА И МИНИСТЕРСТВОТО ЗА КУЛТУРА НА РЕПУБЛИКА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА ПЕРИОДОТ 2021-2026 ГОДИНА**

Министерството за култура на Република Албанија и Министерството за култура на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст „Страните“), со желба да ја зацврстят и унапредат соработката во областа на културата и со заложба оваа соработка да придонесе кон продлабочување на пријателството и взајемното разбирање меѓу двете земји, во согласност со Договорот за соработка во областа на културата меѓу Советот на министри на Република Албанија и Владата на Република Македонија, потписан во Тирана на 16 ноември 2005 година.

Се согласија на следното:

**Член 1
Предмет на Програмата**

Страните ќе се залагаат за создавање поволни услови за активна соработка во сите сегменти од областа на културата, уметноста и заштитата и промоцијата на културното наследство.

Член 2

Соработка во областа на музичката и музичко – сценската дејност

Страните ќе поттикнуваат соработка во областа на музичката и музичко-сценската дејност преку размена на солисти/изведувачи, диригенти, ансамбли и други музички формации во рамките на непосредната соработка меѓу институциите од оваа област и музичките манифестации и фестивали во двете земји.

Страните, преку надлежните институции, ќе разменуваат информации, стручни публикации, музичка литература, носачи на звук и со особено внимание ќе поддржуваат изведби на оригинални дела на авторите од двете земји.

Страните ќе соработуваат на полето на размена на искуства и усовршување на репродуктивните уметници од двете земји.

Страните ќе поттикнуваат соработка меѓу сродните институции од музичко-сценската дејност од двете земји.

Страните ќе ја стимулираат соработката меѓу фолклорните ансамбли од двете држави и ќе реализираат заеднички проекти и иницијативи во функција на промоција на фолклорот и обичаите на двете земји.

Член 3

Соработка во областа на театарската уметност

Страните меѓусебно ќе го помагаат воспоставувањето директни контакти меѓу драмските, куклените и алтернативните театри од двете земји, како и меѓу други институции и здруженија од областа на театарот, со цел, гостувања и настапи на театрски групи и поединци во двете држави.

Страните ќе охрабруваат учества на театриските манифестации и фестивали во Република Албанија и Република Северна Македонија.

Страните ќе поддржуваат изведби на оригинални дела на авторите од двете земји.

Член 4

Соработка во областа на ликовната и галериската дејност

Страните ќе настојуваат да ја унапредат соработката во областа на ликовната и галериската дејност, преку размена на изложби и учества на ликовните колонии кои се реализираат во двете земји.

Член 5

Соработка во областа на филмот и кинематографијата

Страните ќе поддржуваат соработка во областа на филмската и аудиовизуелната дејност, вклучително и учества на меѓународните филмски фестивали што се одржуваат во двете земји. Исто така, преку надлежните институции Страните ќе поттикнуваат размена на промотивни материјали и други публикации од оваа област.

Страните ќе ја интензивираат соработката во областа на кинематографијата преку копродукции и друг вид на заеднички проекти, во согласност со релевантната меѓународна легислатива од оваа област.

Страните ќе настојуваат да воспостават филмски дистрибутивни системи меѓу двете земји, размена на филмови и реализација на ретроспективи на најдобрите филмски остварувања од двете држави.

Член 6

Соработка во областа на литературната и издавачката дејност

Страните ќе се залагаат за соработка во областа на литературната и издавачката дејност, особено преку учества на саемите на книгата, литературните фестивали и други настани во двете држави како и учества на експерти на семинари, конференции и симпозиуми организирани од двете држави.

Страните ќе поддржуваат соработката во оваа сфера и преку студиски престои на автори и книжевни преведувачи, а ќе стимулираат и преводи на автори од двете земји во рамките на програмите на надлежните институции и меѓународните мрежи во кои тие членуваат.

Страните ќе учествуваат во креирање на електронски платформи и мрежи за претставување на авторите од двете земји и нивно користење.

Член 7

Соработка во областа на заштитата и промоцијата на културното наследство

Во областа на културното наследство, Страните ќе инсистираат на воспоставување соработка меѓу институциите од оваа дејност, заводите/центрите за заштита и конзервација на недвижното културно наследство, музеите, библиотеките, галериите и други субјекти во Република Албанија и во Република Северна Македонија преку изложби и други програмски содржини, размена на информации, публикации, размена на експерти од областа на археологијата, музеографијата, реставрацијата и дигитализацијата на културното наследство, стекнати искуства, обуки.

Страните меѓусебно ќе се информираат за конференции, семинари и симпозиуми кои се однесуваат на заштитата, конзервацијата, реставрацијата и промоцијата на културното наследство што го поседуваат двете земји, како и за активностите на другите надлежни институции.

Страните ќе поттикнуваат размена на искуства за негување и промоција на нематеријалното културно наследство кое го поседуваат.

Страните ќе стимулираат размена на искуства во областа на управувањето со националните, локалните музеи и библиотеките и археолошките локалитети преку организирање на посети и семинари поврзани со обука на кадарот и негово стручно усвршување.

Страните ќе соработуваат во размената на искуства, методологија и теренската практика согласно меѓународните стандарди во областа на археологијата преку

организирање на билатерални средби, студиски посети и семинари за кадарот во специјализираните институции во Република Албанија и Република Северна Македонија.

Страните ќе ги разменуваат своите искуства во заштитата и управувањето на добрата впишани на листата на светското наследство на УНЕСКО, преку организирање на заеднички работилници и студиски престои на стручни лица во двете држави.

Страните ќе промовираат соработка меѓу архивите од двете земји преку овозможување и унапредување на достапноста и размената на архивски материјал, размена на искуства во контекст на примената на архивските стандарди, размена на искуства од конзервацијата, реставрацијата и дигитализацијата на архивскиот материјал, како и соработка во реализација на проекти од заеднички интерес (заеднички зборници на архивски материјали, заеднички изложби на архивски материјали), а во согласност со домашната легислатива.

Страните ќе поддржуваат студиски посети и истражувачки проекти кои ќе се остварат преку взаемна размена на архивисти за период кој ќе биде дополнително утврден.

Член 8

Соработка во заштита и промоција на природното и културното наследство на Охридскиот регион

Страните ќе ја зајакнат својата соработка во рамките на активностите за заштита и промоција на природното и културното наследство на Охридскиот регион преку:

- а. Прекуграницни средби и посети;
- б. Конкретна соработка меѓу централните и локалните институции одговорни за заштита и управување со културното наследство во регионот;
- в. Организирање и учество на работилници/семинари за градење на професионалните капацитети на стручните лица од институциите одговорни за управување и заштита на културното наследство во прекуграницниот регион на Охридското езеро;
- г. Заеднички активности за унапредување и промовирање на вредностите на културното наследство во прекуграницниот регион на Охридското езеро.

Член 9

Соработка во областа на спречувањето на нелегалната трговија со културни добра

Во рамките на своите компетенции, а во согласност со меѓународните конвенции, Страните ќе ја зајакнат соработката во делот на заштитата од нелегален увоз и извоз на културни добра од сопствената земја во трети земји, а ќе соработуваат и на враќање на културното наследство изнесено од својата територија на територијата на другата Страна.

Воедно, Страните ќе овозможат заедничка стручна и техничка помош во случај на закана по културното наследство при елементарни или други непогоди, во согласност со домашната легислатива и финансиските можности на Страните.

Член 10

Соработка во областа на креативните и културните индустрии

Страните ќе го поттикнуваат развојот на креативните и културните индустрии преку:

- а. Градење на капацитетите за производство и промоција на производите од креативните и културните индустрии;
- б. Развој на сите форми на креативните и културните индустрии (видео игри, дизајн, мода, архитектура, стари занаети, издаваштво итн.);

в. Реализација на заеднички посети и конференции со учество на уметници, автори од двете земји, како и размена на експерти од различни области од современите дисциплини;

г. Реализација на заеднички проекти со учество на експерти од областа на културните политики;

Член 11

Соработка во областа на дигитализацијата

Страните ќе соработуваат во областа на дигитализацијата на културното и аудиовизуелното наследство преку:

а. Размена на искуства за стандардите и процесите на дигитализација на културното и аудиовизуелното наследство и изготвување на каталоги за културното наследство;

б. Создавање дигитални бази и услуги достапни на граѓаните и пошироката научна и стручна јавност, како и до културните институции;

в. Реализација на заеднички проекти за популяризација на дигиталните форми на презентација на културното наследство.

Член 12

Соработка во рамките на членството во меѓународните и регионалните организации

Во рамките на членувањето на двете Страни во меѓународните организации и регионалните иницијативи, Страните взајмно ќе се поддржуваат и ќе даваат свој активен придонес во видливо позиционирање на културата во меѓународната соработка како инструмент за социјална кохезија и економски развој и како промотор на културната разноликост и интеркультурниот дијалог. Страните ќе се залагаат за спроведување на современ културен развој преку инструментите на меѓународните организации.

Страните ќе ги разгледаат можностите за организирање заеднички активности кои вклучуваат групи од помлада возраст со цел да се унапреди и да се подигне свеста за важноста на културната разноликост во одржливиот развој.

Член 13

Реализација на заеднички проекти

Страните ќе реализираат заеднички проекти од областа на уметноста, културата и културното наследство кои се од нивен интерес во согласност со домашната легислатива и финансиските можности на двете Страни.

Член 14

Измени на програмата

Секоја од Страните може да предложи дополнувања на оваа Програма кои ќе бидат интегрален дел од истата и ќе станат во сила во согласност со членот 16.

Страните можат да се согласат за други активности од нивен заеднички интерес преку дипломатски канали.

Член 15

Решавање на споровите

Секоја разлика што ќе произлезе од толкувањето или примената на оваа Програма ќе биде пријателски решена преку консултации или преговори меѓу Страните.

Член 16
Влегување во сила

Оваа програма стапува во сила на датумот на нејзиното потпишување, важи 5 години и автоматски се продолжува за истиот временски период до склучување на нова програма, доколку една од Страните не ја извести другата Страна, по писмен пат, преку дипломатските канали, за својата намера да ја прекине важноста на Програмата. Престанокот на важењето на оваа Програма ќе биде по шест (6) месеци од денот кога на другата Страна и е врачена писмената најава за прекинување на Програмата.

Потпишана во *Тирана*на *12. Февруари* во два оригинални примероци, на албански, македонски и английски јазик, сите еднакво веродостојни. Во случај на различно толкување, ќе преовладува англиската верзија.

Министерство за култура на Република
Албанија

Министерство за култура на
Република Северна Македонија